

Naziv studija	Arheologija – preddiplomski studij			
Naziv kolegija	Institucije rimskog svijeta			
Status kolegija	Obavezni (temeljni)			
Godina	I.	Semestar	II. (ljetni)	
ECTS bodovi	5			
Nastavnik	Izv. prof. dr. sc. Željko			
e-mail	zmiletic@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	petkom, 10-12 h			
Suradnik / asistent	Doc. dr. sc. Silvia Bekavac			
e-mail	sbekavac@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	Petkom, 12-14 h			
Mjesto izvođenja nastave	Odjel za arheologiju, arheološki teren, muzeji			
Oblici izvođenja nastave	Predavanja, seminari			
Nastavno opterećenje P+S+V	(P)2+(S)1			
Način provjere znanja i polaganja ispita	izrada i prezentacija seminarskog rada, usmeni ispit			
Početak nastave			Završetak nastave	
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
	14. 6.	28. 6.		
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizirati uslojenost rimskog društva 2. Odrediti kojem vremenskom periodu odgovaraju pojedine institucije rimskog svijeta 3. Usporediti različita društvena i vladarska ustrojstva 4. Interpretirati razvoj rimskog ustava 5. Definirati i opisati pojmove vezane uz upravu, sudstvo i financije 6. Usporediti novčane sustave i uočiti temeljne monetarne i financijske promjene u doba republike, principata i dominata 7. Opisati temeljne reforme rimske vojske 8. Analizirati zapovjednu strukturu i uočiti u kakvom je odnosu hijerarhija zapovijedanja u postrojbama s društvenom hijerarhijom 9. Opisati oružje i opremu rimskog vojnika 10. Usporediti legiju sa savezničkim alama i auxilijarnim postrojbama 11. Interpretirati silnice koje su dovele do transformacije rimskog društva u kasnoj antici 12. Analizirati ikonografiju božanstava i svećenika 13. Opisati promjene u razvoju rimske religije 14. Opisati izgled rimskog kalendara 			
Preduvjeti za upis	Upisan kolegij			
Sadržaj kolegija	Predmet je temeljan. Sluša se tijekom jednog semestra, tjedno je 2 sata predavanja i 1 sat seminara. Program obuhvaća glavne socijalne procese, razvoj društvenog uređenja i vladarskih ustrojstava (kraljevstvo, republika, principat i			

dominat). Pojašnjavaju se pojmovi poput: *regnum, res publica, ager Romanus, coloniae, municipii, socii, civitates foederate, Italia, provinciae, optimates, populares, principatus, pax Romana, exercitus, bellum, damnatio memoriae, religio, dominatus, consilium principis*. Rimsko društvo je rasloženo na slobodne i neslobodne, na niz hijerarhijski postavljenih redova, na brojne interesne grupacije, religijska i strukovna udruženja. Objasniti će se pojmovi poput: *civis, civitas, peregrinus, libertus, manumissio, servus, ordo senatorius, ordo equester, ingenuus, praetexta, feminae, mancipium, patricii, plebeii, tribus, nobilitas, ius imaginum, ordo publicanorum, collegium*. Osobito je važan *cursus honorum* senatora i vitezova zbog moći, ovlasti i utjecaja kojima su ti redovi gradili povijest Rima.

Pregledno se izlažu osnovni pojmovi rimskog prava; razvoj rimskog ustava od običajnog prava, preko Zakonika dvanaest tabli do Justinijanove kodifikacije; zakonodavno djelovanje narodnih skupština, pretora i drugih magistrata, senata i careva; Opisuju se tijela središnje, provincijalne i municipalne vlasti i uprave, njihov postanak, izbor, ovlasti i djelokrug; sudstvo i financije (Termini su: *lex, edictum, senatus consultum, decretum, mandatum, praescriptum, candidatus, suffectus, prorogatio, fasces, imperium, potestas, comitiae, contiones, magistratus, dictator, consul, interrex, praetor, magister equitum, censor, aedilis, tribunus plebis, quaestor, vigintivir, tribunus militum, rex, princeps, dominus, consilium, regio, administratio, praefecti, procuratores, curatores, apparitores, servi publici, legatus, proconsul, Ilvir, praepositus, ordo decurionum, conventus iuridicus, quaestiones perpetuae, consulares, iuridici, correctores, aerarium, fiscus, census, tributum, stipendium, vectigal, portorium, alimentum, vigesima*).

Sažeto se opisuje početak uporabe novca kod Rimljana; težinske mjere i novčane vrijednosti. Kovanje u republikanskom periodu; uloga Senata i monetarnih kvatuorvira; *as, sestertius, denarius, aureus*. Emitiranje pod carskom ingerencijom. Disperzija kovnica izvan Rome; inflacija cijena i devalvacija; uvođenje antoninijana. Dioklecijanove novčano-financijske reforme (novi monetarni standardi, maksimacija cijena); «barbarizacija kasnoantičkog novca».

Vojska u doba republike. Odnos cenzitivnog poretka i mjesta u postrojbi. Legije i savezničke ale. Konzuli, legati, centurioni. Promjene od Gaja Marija do Augusta: uvođenje kohorte kao osnovne taktičke postrojbe umjesto manipula, profesionalizacija, vojnička blagajna, stalnost postrojbi. Carski *exercitus*. Legije, auxilijarne postrojbe, pretorske kohorte, vigile i urbane kohorte, flote; logori; dnevni vojnički život; oprema i naoružanje; opsjedanje; *limes*. Zapovjedna struktura; mogućnost napredovanja u više društvene slojeve; regionalno načelo služenja vojske; razdvajanje civilne i vojničke karijere; rast zapovjedne uloge vitezova. Kasnoantičke promjene: tvornice oružja i opreme, poljske vojske i granične postrojbe; nova zapovjedna struktura; barbarizacija.

Rimska religija. Politeizam, eklectizam; grčki i etruščanski utjecaji; uloga Senata i sibilinskih sacerdotia u uvođenju kultova. Svećenički kolegiji, kulturna mjesta, obredi, votivni spomenici, kalendar. Rimska klasična religija (kult Kapitolijske trijade, *Dii sanctores maiores*, religijski elementi u limitaciji agera i podizanju tropeja, vjerovanja o zagrobnom životu, koncept duše) i štovanje carske osobe; mitraizam;

	<p>autohtoni, metroački i drugi maloazijski i orijentalni kultovi, egipatska božanstva u Rimu. Ikonografija bogova. Privatni i javni obredi; fatum i soterija; sinkretizam, monoteističke silnice. Propast poganstva i kristijanizacija rimskog svijeta.</p> <p>Cilj predmeta je predočiti stratifikaciju rimskog društva, razvoj i djelovanje glavnih institucija i tijela, kao i pojasniti temeljne društvene procese koji su se odvijali tijekom milenijske rimske povijesti. Tako bi studenti usvojili odgovarajuću terminologiju i stekli osnovna znanja o strukturama, čime bi bilo olakšano praćenje nastave i razumijevanje predmeta antičke arheologije (Latinskog jezika, Klasične, Rimsko-provincijalne i Starokršćanske arheologije, Epigrafike i Numizmatike).</p>
<p>Obvezna literatura</p>	<p>P. CONOLLY, <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb 1990.</p> <p>J. FERGUSON, <i>The religions of the Roman Empire</i>, London 1970. (ili neko drugo slično djelo koje se bavi rimskog religijom)</p> <p>A. M. LIBERATI – F. BOURBON, <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb 2000.</p> <p>A. MUSIĆ, <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb 1936 (ili neko drugo izdanje).</p> <p><i>Povijest</i>: Biblioteka Jutarnjeg lista, knj. 4. Rimsko Carstvo, odgovarajuća poglavlja.</p> <p>A. ROMAC, <i>Rimsko pravo</i>, Zagreb 1987 (ili neko drugo izdanje) [poglavlje «Pregled pravne povijesti»]</p> <p>A. STARAC, <i>Rimsko vladanje u Istri i Liburniji I – Istrija. Društveno i pravno uređenje prema literarnoj, natpisnoj i arheološkoj građi</i>, Pula 1999.</p>
<p>Dopunska literatura</p>	<p>Za izradu seminarskih radova, za studente koji žele proširiti znanja:</p> <p>F. F. ABBOT - A. Ch. JOHNSON, <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i>, Princeton 1926.</p> <p>B. GABRIČEVIĆ, <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i>, Split 1987.</p> <p>M. GLAVIČIĆ, <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, (disertacija – rukopis), Zadar 2001.</p> <p>F. de MARTINO, <i>Intorno all'origine della repubblica romana e delle magistrature</i>, ANRW I/1, 217-249.</p> <p>P. KOS, <i>Leksikon antičke numizmatike</i>, Zagreb 1998.</p> <p><i>Roman Fortresses and their Legions</i> [ed. R. J. BREWER], London – Cardiff, 2000.</p> <p>P. SOUTHERN – K. RAMSEY DIXON, <i>The Late Roman Army</i>, London 1996.</p> <p>J. M. C. TOYNBEE, <i>Death and Burial in the Roman World</i>, London, 1970.</p> <p>Korisno je konsultirati iduće edicije:</p> <p><i>ANRW (Aufstieg und Niedergang der römischen Welt)</i>, Berlin – New York, od 1972 nadalje.</p> <p><i>CIL (Corpus Inscriptionum Latinarum)</i>, Leipzig – Berlin: Acad. Litt. Boruss., od 1893 nadalje.</p> <p><i>The Oxford Classical Dictionary</i> [ed. M. CARY et alii], Oxford 1950.</p> <p><i>RE (Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft</i> [ed. PAULLY - WISSOWA – KROLL – MITTELHAUS – ZIEGLER i dr.]), Stuttgart,</p>

	od 1893. nadalje.
Internetski izvori	
Način praćenja kvalitete	Kolegij je podložan sveučilišnim anketama i ocjeni nastave
Uvjeti za dobivanje potpisa	Uredno pohađanje nastave, pozitivno ocjenjeni pisani seminarski rad i njegova prezentacija
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi/ispita	Seminarski rad ocjenjuje nositelj seminara skalom od 1 (neprolazno) do 5. Usmeni ispit ocjenjuje i završnu ocjenu formira nositelj kolegija skalom od 1 (neprolazno) do 5.
Način formiranja konačne ocjene	Ispit je usmeni, a završna ocjena formira se na temelju odgovora na ispitu (50%), izrade i obrane seminarskog rada (50%) koja uključuje i aktivnosti tijekom nastave. Ako je student dobio negativnu ocjenu usmenog odgovora ili seminarskog rada, dobiva negativnu ocjenu na ispitu ili mu uopće ne može pristupiti.
Napomena	Jezik poduke je hrvatski

Nastavne teme-predavanja			
Re d. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.	1. 3. 2019. (14-16 h)	1. UVODNO PREDAVANJE Upoznavanje sa sadržajem kolegija, načinom rada, ciljevima Predmet je temeljan. Sluša se tijekom jednog semestra, tjedno je 2 sata predavanja i 1 sat seminara [P/S]. Program obuhvaća glavne socijalne procese, razvoj društvenog uređenja i vladarskih ustrojstava (kraljevstvo, republika, principat i dominat).	
2.	8. 3. 2019.	2. RAZVOJ RIMSKOG DRUŠTVA, DRUŠTVENA UREĐENJA, USTROJSTVO VLASTI Glavni socijalni procesi, razvoj društvenog uređenja i ustrojstva vlasti. Kraljevstvo, republika, principat i dominat. Odnos patricija i plebejaca. Pojašnjavaju se pojmovi: <i>regnum, res publica, ager Romanus, coloniae, municipii, socii, civitates foederate, Italia, provinciae, optimates</i> ,	GRIMAL, P., <i>Rimska civilizacija</i> , Beograd 1968. LIBERATI, A. M. –BOURBON, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i> , Zagreb 2000. ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i> , Zagreb 1987 (ili neko drugo izdanje) [poglavlje «Pregled pravne povijesti»]. F. de MARTINO, <i>Intorno all'origine della repubblica romana e delle magistrature</i> , ANRW I/1, 217-249. STIER, H. E., <i>Augustusfriede und römische Klassik</i> , ANRW II,2, Berlin – New York, 1975, 3-54. WICKERT, L., <i>Neue Forschungen zum römischen Principat</i> , ANRW II.1, Berlin – New

		<i>populares, principatus, pax Romana, exercitus, bellum, damnatio memoriae, religio, dominatus, consilium principis.</i>	York 1974, 3-76. <i>Povijest</i> , 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 5, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.
3.	15. 3. 2019.	3. DRUŠTVENI SLOJEVI, OSOBNi STATUS Rimsko društvo je rasloženo na slobodne i neslobodne, na niz hijerarhijski postavljenih redova, na brojne interesne grupacije, religijska i strukovna udruženja. Objasniti će se pojmovi poput: <i>civis, civitas, peregrinus, libertus, manumissio, servus, ordo senatorius, ordo equester, ingenuus, praetexta, feminae, mancipium, patricii, plebeii, tribus, nobilitas, ius imaginum, ordo publicanorum, collegium.</i>	GRIMAL, P., <i>Rimska civilizacija</i> , Beograd 1968. LIBERATI, A. M. –BOURBON, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i> , Zagreb 2000. ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i> , Zagreb 1987 (ili neko drugo izdanje) [poglavlje «Pregled pravne povijesti»]. WICKERT, L., <i>Neue Forschungen zum römischen Principat</i> , ANRW II.1, Berlin – New York 1974, 3-76. CHARANIS, P., <i>Observations on the Transformation of the Roman World in the Third Century</i> , ANRW, II.2, Berlin – New York 1975, 551-559. <i>Povijest</i> , 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 5, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.
4.	22. 3. 2019.	4. CURSUS HONORUM SENATORA I VITEZOVA <i>Cursus honorum</i> senatora i vitezova značajan je zbog moći, ovlasti i utjecaja kojima su ti redovi gradili povijest Rima. Pojmovi: <i>magistratus, dictator, consul, interrex, praetor, magister equitum, censor, aedilis, tribunus plebis, quaestor, vigintivir, tribunus militum, militia, curator, procurator, praefectus.</i>	ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i> , Zagreb 1987 (ili neko drugo izdanje) GRIMAL, P., <i>Rimska civilizacija</i> , Beograd 1968. PFLAUM, H. G., <i>Les Carrières Procuratoriennes Équestres sous le Haut-Empire Romain</i> , II, Paris 1960; III, Paris 1961. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., P. Cornelius Dolabella legatus pro praetore provinciae Dalmatiae, proconsul provinciae Africae Proconsularis. <i>Problèmes de chronologie, Akte des IV. internationalen Kongresses für griechische und lateinische epigraphik (Wien, 17. bis 22. September 1962)</i> , Wien 1964, 338-347. BROUGHTON, T. R. S., <i>Senate and Senators of the Roman Republic: The Prosopographical Approach</i> , ANRW I.1, Berlin – New York 1972, 250-265. <i>Povijest</i> , 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 5, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007
5.	29. 3.	5. DRŽAVA, ITALIJA, PROVINCIJA, GRAD Širenje rimske države, latinski savez, stvaranje Italije i	ABBOT, F. F. - JOHNSON, A. Ch., <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i> , Princeton 1926. MILIĆ, B., <i>Razvoj grada kroz stoljeća</i> , 1994.

		<p>podjela na regije, provincije: propretorske i prokonzulske, carske, senatorske i prokuratorske. Uprava provincija. Status naselja, odnos grada i sela, teritorij, limitacija agera, legijski logori. Uprava gradova.</p>	<p>STARAC, A., Rimsko vladanje u Histriji i Liburniji, <i>doktorska disertacija</i></p> <p>MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002.</p> <p>GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, doktorska disertacija, 2002.</p> <p>KAEHLER, H., <i>Rimsko Carstvo</i>, 1970.</p> <p>LIBERATI, A. M. –BOURBON, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb 2000.</p> <p>CHEVALLIER, R., Cité et territoire. Solutions romaines aux problèmes de l'organisation de l'espace. Problématique 1948-1973, <i>ANRW</i>, II.1, Berlin New York 1974, 649-788.</p> <p>ABBOT, F. F. - JOHNSON, A. Ch., <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i>, Princeton 1926.</p> <p>MARSHALL, A. J., The Lex Pompeia de provinciis (52 B. C.) and Cicero's Imperium in 51-50 B. C.: Constitutional Aspects, <i>ANRW</i>, I.1, Berlin – New York, 1972, 887-921.</p> <p><i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p> <p><i>Povijest</i>, 5, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p> <p>SUIĆ, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, 2003.</p> <p>SUIĆ, M., 1955 - Limitacija agera rimskih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, <i>Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru</i>, 1, str. 1-36, Zadar.</p> <p>ZANINOVIĆ, M., 1985 - Prata legionis u Kosovom polju kraj Knina s osvrtom na teritorij Tilurija, <i>Opuscula archaeologica</i>, 10, str. 63-79, Zagreb.</p> <p>VITTINGHOFF, F., 1977 - Zur römischen Municipalisierung der lateinischen Donau-Balkanraumes. Methodische Bemerkungen, <i>ANRW</i>, II.6, str. 3-51, Berlin – New York.</p>
6.	5. 4. 2019.	<p>6. POVIJEST RIMSKOG USTAVA</p> <p>Pregledno se izlažu osnovni pojmovi rimskog prava; razvoj rimskog ustava od običajnog prava, preko Zakonika dvanaest ploča do Justinijanove kodifikacije; zakonodavno djelovanje narodnih skupština, pretora i drugih magistrata, senata i careva. Pojašnjavaju se termini: <i>lex, edictum, senatus</i></p>	<p>STARAC, A., <i>Rimsko vladanje u Histriji i Liburniji I – Histrija. Društveno i pravno uređenje prema literarnoj, natpisnoj i arheološkoj građi</i>, Pula 1999.</p> <p>MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb 1936 (ili neko drugo izdanje).</p> <p>ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i>, Zagreb 1987 (ili neko drugo izdanje) [poglavlje «Pregled pravne povijesti»].</p> <p>GRIMAL, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd 1968.</p> <p>GUARINO, A., Gli aspetti giuridici del principato, <i>ANRW</i> II.13, Berlin – New York 1980, 3-60.</p>

		<p><i>consultum, decretum, mandatum, praescriptum, candidatus, suffectus, prorogatio, fasces, imperium, potestas, comitiae, contiones, magistratus, rex, princeps, dominus, consilium, regio, administratio, apparitores, servi publici, legatus, proconsul, Ilvir, praepositus, quaestiones perpetuae, consulares, iuridici, correctores, aerarium, fiscus, census.</i></p>	<p>MacCORMACK, G., <i>The Liability of the Judge in the Republic and Principate</i>, ANRW II.14, Berlin – New York 1982, 3-28. <i>Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i>, 5, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p>
7.	12. 4.	<p>7. RIMSKI NOVAC, MONETARNA POLITIKA I FINANCIJE Sažeto se opisuje početak uporabe novca kod Rimljana; težinske mjere i novčane vrijednosti. Kovanje u republikanskom periodu; uloga Senata i monetarnih kvatuorvira; <i>as, sestertius, denarius, aureus</i>. Emitiranje pod carskom ingerencijom. Disperzija kovnica izvan Rome; inflacija cijena i devalvacija; uvođenje antoninijana. Dioklecijanove novčano-financijske reforme (novi monetarni standardi, maksimacija cijena); «barbarizacija» kasnoantičkog novca.</p>	<p>CAMBI, N., <i>Marginalije uz Edictum Diocletiani et collegarum de pretiis rerum venalium</i>(35, 1-107), <i>RFFZd</i> 39(26), Zadar 2001. CRAWFORD, M., <i>Finance, Cionage and Money from the Severans to Constantine</i>, ANRW, II:2, Berlin - New York, 1975, 560-593. KOS, P., <i>Leksikon antičke numizmatike</i>, Zagreb 1998. BABELON, J., <i>Antička numizmatika</i>, 1970. KAEHLER, H., <i>Rimsko Carstvo</i>, 1970. ZEHNACKER, H., <i>La numismatique de la République romaine. Bilan et perspectives</i>, ANRW, I.1, Berlin – New York, 1972, 266-296.</p>
8.	26. 4.	<p>8. VOJSKA U DOBA REPUBLIKE Vojska u doba republike. Odnos cenzitivnog poretka i mjesta u postrojbi. Legije i savezničke ale. Konzuli, legati, centurioni. Promjene od Gaja Marija do Augusta: uvođenje kohorte kao osnovne taktičke postrojbe umjesto manipula, profesionalizacija, vojnička blagajna, stalnost postrojbi.</p>	<p>BISHOP, M. C. - COULSTON, J. C. N., <i>Roman military equipment : from the Punic Wars to the fall of Rome</i>, Oxford 2006. CONOLLY, P., <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb 1990. GJERSTAD, E., <i>Innenpolitische und militärische Organisation in frühromischer Zeit</i>, ANRW, I.1, Berlin – New York, 1972, 136-188. GOLDSWORTHY, A., <i>Complete Roman Army</i>, London, 2003. GRIMAL, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd 1968. <i>Roman Fortresses and their Legions</i> [ed. R. J. BREWER], London – Cardiff, 2000. RITTERLING, E., 1925 - Legio, <i>RE</i>, XII, stupac 1211-1829, Stuttgart.</p>

9.	3. 5. 2019.	<p>9. CARSKA VOJSKA Carski <i>exercitus</i>. Legije, auxilijarne postrojbe, pretorske kohorte, vigile i urbane kohorte, flote; logori; dnevni vojnički život; oprema i naoružanje; opsjedanje; <i>limes</i>. Zapovjedna struktura; mogućnost napredovanja u više društvene slojeve; regionalno načelo služenja vojske; razdvajanje civilne i vojničke karijere; rast zapovjedne uloge vitezova. Kasnoantičke promjene: tvornice oružja i opreme, poljske vojske i granične postrojbe; nova zapovjedna struktura; barbarizacija. Diploma.</p>	<p>CONOLLY, P., <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb 1990. DAVIES, R. W., <i>The Daily Life of the Roman Soldier under the Principate</i>, ANRW, II.1, Berlin – New York 1974, 299-338. GOLDSWORTHY, A., <i>Complete Roman Army</i>, London, 2003. GRIMAL, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd 1968. RITTERLING, E., 1925 - Legio, <i>RE</i>, XII, stupac 1211-1829, Stuttgart. <i>Roman Fortresses and their Legions</i> [ed. R. J. BREWER], London – Cardiff, 2000. SADDINGTON, D. B., <i>The Development of the Roman Auxiliary forces from Augustus to Trajan</i>, ANRW II.3, Berlin - New York, 1975, 176-201. SOUTHERN, P. – RAMSEY DIXON, K., <i>The Late Roman Army</i>, London 1996. SPAUL, J. H., 1994 - <i>Ala</i>², 327 str., Andover. SPAUL, J. H., 2000 - <i>Cohors</i>². <i>The evidence for and a short history of the auxiliary infantry units of the Imperial Roman Army</i>, [= BAR 841], 581 str., Oxford. <i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p>
10.	10. 5. 2019.	<p>10. RIMSKO ORUŽJE I VOJNA OPREMA Razvoj oružja i opreme rimskog vojnika u republikansko i carsko doba. Izvori (literarni, epigrafički, sitni materijal, javni spomenici). Kaciga, štit, oklop, obuća. Mač, bodež, sulica, koplje, luk i strijela, projektili. Ruksak. Bojne sprave. Konjska oprema. Oprema za turnire i vježbe.</p>	<p>BISHOP, M. C. - COULSTON, J. C. N., <i>Roman military equipment : from the Punic Wars to the fall of Rome</i>, Oxford 2006. MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb 1936 (ili neko drugo izdanje). Nalazi rimske vojne opreme u Hrvatskoj, (ed. Ivan Radman-Livaja), Zagreb 2009. Ivan Radman-Livaja, <i>Militaria Sisciensia: nalazi rimske vojne opreme iz Siska u fundusu Arheološkoga muzeja u Zagrebu</i>, Zagreb 2004. SOUTHERN, P., – RAMSEY DIXON, K., <i>The Late Roman Army</i>, London 1996. GOLDSWORTHY, A., <i>Complete Roman Army</i>, London, 2003.</p>
11.	18. 5. 2018.	<p>11. SUDSTVO, FINACIJE, CARINA, BENEFICIJARII, KONCESIJE</p>	<p>DÓBO, A., <i>Publicum Portorium Illyrici</i>, <i>Dissertationes Pannonicae</i>, 2, Budapest 1940. JAGENTEUFEL, A., 1958, - <i>Die Statthalter der römischen Provinz Dalmatia von Augustus bis Diokletian</i>, <i>Schriften der Balkankommission, Antiquarische Abteilung</i>, XII, Wien 1958. STARAC, A., <i>Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji I – Istrija. Društveno i pravno uređenje prema literarnoj, natpisnoj i arheološkoj građi</i>, Pula 1999. ABBOT, F. F. - JOHNSON, A. Ch., <i>Municipal</i></p>

			<p><i>Administration in the Roman Empire</i>, Princeton 1926.</p> <p>De LAET, S. J., <i>Portorium</i>, Brugge 1949.</p> <p>ØRSTED, P., <i>Roman Imperial Economy and Romanisation. A study in Roman imperial administration and the public lease system in the Danubian provinces from the first to the third century A. D.</i>, Copenhagen 1985.</p> <p>PFLAUM, H-G., <i>Les carrières procuratoriennes équestres sous le Haut-empire Romain</i>, Paris 1960-1961.</p> <p>ŠKEGRO, A., <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i>, Zagreb 1999.</p> <p>WILKES, J. J., <i>Dalmatia</i>, 1969.</p>
12.	17. 5. 2019.	<p>12. RIMSKA KLASIČNA RELIGIJA</p> <p>Rimska religija. Politeizam, eklektizam; grčki i etruščanski utjecaji; uloga Senata i sibilinskih sacerdoti u uvođenju kultova. Svećenički kolegiji, kulturna mjesta, obredi, votivni spomenici, kalendar. Rimska klasična religija (kult Kapitolijske trijade, <i>Dii sanctiores maiores</i>, religijski elementi u limitaciji agera i podizanju tropeja, vjerovanja o zagrobnom životu, koncept duše). Sinkretizam, monoteističke silnice. Propast poganstva i kristijanizacija rimskog svijeta.</p>	<p>BEARD, M. - NORTH, J. - PRICE, S., <i>Religions of Rome</i>, Vol. I: <i>A History</i>, Cambridge - New York - Melbourne 1998.</p> <p>CAMBI, N., Dioklecijanova palača i Dioklecijan (lik i ličnost), <i>Dioklecijanova palača</i> (katalog izložbe), Split, 1994.</p> <p>FERGUSON, J., <i>The religions of the Roman Empire</i>, London 1970.</p> <p>LIEBESCHUETZ, J. H. W. G., <i>Continuity and change in Roman religion</i>, New York, 1979.</p> <p>MEDINI, J., Rimske i orijentalne religije na istočnoj obali Jadrana, <i>Materijali</i>, 12, Zadar, 1976.</p> <p>MILIČEVIĆ, M., <i>Rimski kalendar</i>, Zagreb, 1990.</p> <p>Jörg Rüpke, <i>Religion of the Romans</i>, Cambridge 2007.</p> <p>SIMON, E., <i>Die Götter der Römer</i>, München, 1990.</p> <p>TOYNBEE, J. M. C., <i>Death and Burial in the Roman World</i>, London, 1970.</p>
13.	24. 5. 2019.	<p>13. CARSKI KULT – GENEZA, KOLEGIJI, DRUŠTVENA ULOGA</p> <p>Kult rimskih rodova i helenističke sakralne monarhije u genezi carskog kulta. Princeps. Carske sodalitates. Provincijski kultovi, građanski i oslobođenički kolegiji carskog kulta. Uloga patrona u širenju kulta, spona središte – periferija.</p>	<p>CAMBI, N., Svetište (Augusteum) u Oneu (Oneum)?, <i>RFFZd</i>, 35(22), 1997, 71-81.</p> <p>CAMBI, N., Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Histria antiqua</i>, 4, 1998, 45-61.</p> <p>DEININGER, J., <i>Die Provinziallandtage der römischen Kaiserzeit von Augustus bis zum Ende des dritten Jahrhunderts n. Chr.</i>, München, 1965.</p> <p>FISCHWICK, D., <i>The imperial cult in the Latin West</i>, Leiden 1987-</p> <p>FISCHWICK, D., <i>Numina Augustorum</i>, <i>The Classical Quarterly</i>, N. S. XX/1, 1970, 191-197.</p> <p>HARTER-UIBOPUU, K., <i>Kaiserkult und Kaiserverehrung in den Koina des griechischen Mutterlandes</i>, <i>Die Praxis der</i></p>

			<p><i>Herrscherverehrung in Rom und seinen Provinzen</i> [Hrsg. H. Cancik – K. Hitzl], Tübingen, 2003, 209-231.</p> <p>MILLAR, F., <i>The Emperor in the Roman World</i>, London 2001.</p> <p>RÜPKE, J., <i>Religion of the Romans</i>, Cambridge 2007.</p>
14.	31. 5. 2019.	<p>14. AUTOHTONI KULTOVI, MISTERIJSKE I ORIJENTALNE RELIGIJE</p> <p>Odnos klasične rimske religije i autohtonih kultova. Procesi kontaminacije, sinkretizma i interpretatio romana. Rimski utjecaj na imenovanje i ikonografiju autohtonih božanstva i izgled kulturnih mjesta. Geneza i disperzija mitraizma. Uvoz orijentalnih božanstva i smještanje u rimski panteon. Svećenička tijela i kolegiji vjernika.</p>	<p>BECK, R., <i>Mithraism since Franz Cumont, Aufstieg und Niedergang der römischen Welt</i>, 2,17,4, Berlin – New York, 1984.</p> <p>CAMBI, N., Nove potvrde egipatskih kultova u antičkoj provinciji Dalmaciji, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i>, 65-67, Split, 1965.</p> <p>FERGUSON, J., <i>The religions of the Roman Empire</i>, London 1970.</p> <p>GABRIČEVIĆ, B., <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i>, Split 1987.</p> <p>KATIČIĆ, R., <i>Illyricum mythologicum</i>, Zagreb, 1995.</p> <p>LIEBESCHUETZ, J. H. W. G., <i>Continuity and change in Roman religion</i>, New York, 1979.</p> <p>MEDINI, J., Rimske i orijentalne religije na istočnoj obali Jadrana, <i>Materijali</i>, 12, Zadar, 1976.</p> <p>MEDINI, J., Autohtoni kultovi u razvoju antičkih religija u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Dometi</i> 17, 1984, 7-32.</p> <p>MEDINI, J., <i>Maloazijske religije u rimskoj provinciji Dalmaciji</i>, disertacija, Zadar, 1981.</p> <p>MEDINI, J., Salonitanski arhigalat, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, Zadar, 1982.</p> <p>MEDINI, J., Cognationes salonitanae, <i>Godišnjak ANUBiH</i>, 23, Sarajevo, 1985.</p> <p>RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., <i>Iliri i antički svijet</i>, Split, 1989. [Napomena: članci o Silvanu i Medauru].</p> <p><i>Religions and cults in Pannonia</i> [ed. F. JENŐ], Székesfehérvár, 1996.</p> <p>RÜPKE, J., <i>Religion of the Romans</i>, Cambridge 2007.</p> <p>SELEM, P., <i>Izidin trag – egipatski kulturni spomenici u rimskom Iliriku</i>, Split, 1997.</p> <p>SUIĆ, M., Orijentalni kultovi u antičkom Zadru, <i>Diadora</i>, 3, Zadar, 1965.</p> <p>ŠAŠEL KOS, M., <i>Pre-Roman divinities of the eastern Alps and Adriatic</i>, Ljubljana 1999.</p> <p>VERMASEREN, M. J., <i>Corpus Cultus Cibellae Attidisque</i>, Leiden, 1979.</p> <p>VERMASEREN, M. J., <i>Cybele and Attis. The Myth and the Cult</i>, London, 1977.</p>

15.	7. 6.	15. AUTOHTONI KULTOVI, MISTERIJSKE I ORIJENTALNE RELIGIJE	
-----	-------	---	--

Seminari			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.	1. 3. 2019. (16-18)	1. UVOD: UPUTE ZA PISANJE I PREZENTACIJU SEMINARSKOG RADA održavanje usmenog dijela seminara, način prezentiranja predaja pismenog dijela seminara: izgled seminara (Word document, font, literatura..), korištenje literature i kritičkog aparata Nastavnik daje osnovni okvir za temu, komentira izloženo. Studenti analiziraju izvore (povijesnu, epigrafičku i arheološku građu). Seminarske vježbe odvijaju se u učionici, prostorijama arheološkog praktikuma, u muzejskim ustanovama i na terenu (na arheološkim lokalitetima). Od didaktičkih pomagala koristi se DVD, kompjuter i LCD projektor.	
2.	8. 3.	2. KOLONIJA I MUNICIPIJ, ORDO DECURIONUM <i>colonia civium Romanorum, coloniae latinae</i> (prve kolonije: Ostia, Rimini...), veteranske kolonije; procesi u Italiji i provincijama, kolonije na istočnoj jadranskoj obali . Municipij (autonomni rimski grad, <i>Lex Iulia</i> 89. pr. Kr, magistrati...), municipiji na istočnoj jadranskoj obali Konstituiranje, status, stanovništvo, magistrati, vijeća	GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i> , doktorska disertacija, 2002. The Romans. From Village to Empire, OUP, 2004. REID, The municipalities of the Roman Empire MEDINI, J., <i>Ordines decurionum Liburniae</i> ; RFFZd SUIĆ, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i> , 2003. MILIĆ, B., <i>Razvoj grada kroz stoljeća</i> , 1994. FREDOUILLE, J., <i>Lexikon der römischen Welt</i> , 1996. LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani</i> STARAC, A., <i>Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji</i> MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i> , 2002. GLAVIČIĆ, M., <i>O municipalitetu Skardone</i> ,

			<p>zbornik Krka ROMAC, A., Romac, <i>Rimsko pravo Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p>
3.	15. 3.	<p>3. LATINSKO PRAVO, RIMSKO GRAĐANSTVO, TRIBUS latinsko pravo (<i>ius Latium</i>; niže i više lat. pravo) – <i>ius conubii</i>, <i>ius suffragi...</i>, kome se dodjeljuje... rimsko građansko pravo – <i>ius honorem</i>, <i>ius provocationis</i>...ograničeno rim. građansko pravo; kako se moglo izgubiti, 212. g. <i>Constitutio Antoniniana tribus</i> (važniji tribusi na području provincije Dalmacije)</p>	<p>MOUSOUOURAKIS, G. - A Legal History Rome GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, doktorska disertacija, 2002. KURILIĆ, A., <i>Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antoponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge</i>, doktorska disertacija, 1999. MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, 1942. SUIĆ, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, 2003. MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002. ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i> HORVAT, M., <i>Rimsko pravo</i>, Zagreb, 1980; LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani</i> STARAC, A., <i>Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji, doktorska disertacija Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p>
4.	22. 3.	<p>4. SENATSKI STALEŽ I MAGISTRATI državni dužnosnici, podjela magistrata. Redovni (viši: konzul pretor, cenzor; niži: edil, tribun, kvestor), izvanredni. Dobne granice, trajanje dužnosti, opseg poslova</p>	<p>M. Glavičić, <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, doktorska disertacija, 2002. PATTERSON, J. R., <i>Political Life in the City of Rome</i>) MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, 1942. SUIĆ, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, 2003. MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002. ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i> HORVAT, M., <i>Rimsko pravo</i>, Zagreb, 1980; LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani</i> <i>Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p>
5.	29. 3.	ZAKONIK DVANAEST PLOČA,	PATTERSON, J. R., <i>Political Life in the City</i>

		<p>COMITIA gradsko vijeće (<i>ordo decurionum</i>)- broj članova, kako se biraju, dobna granica, ovlasti, povlastice, magistrati Zakonik 12 ploča (kad je donesen, struktura, važnost, sadržaj) narodna skupština (<i>comitia</i>) – <i>c. curata, c. centuriata, comitia tributa</i> – različite forme, ovlasti, legislativna aktivnost</p>	<p>of Rome) MOUSOUOURAKIS, G. - A Legal History Rome MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002. The Romans. From Village to Empire, OUP, 2004 ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i> ROMAC, A., Zakonik 12 ploča, LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007</p>
6.	5. 4.	<p>6. RIMSKI SVEĆENICI Quattuor amplissima collegia (pontifices, augures, quindecemviri, epulones) svećenici (<i>pontifex maximus, pontifices, augures, quindecemviri sacris faciundis, epulones, fratres aruales, rex sacrorum, vestales, virgo Vestalis maxima, flamines, flamines maiores, fetiales, salii, Titii, haruspices, sacerdos</i>)</p>	<p>GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, doktorska disertacija, 2002. MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, 1942. SUIĆ, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, 2003. MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002. LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani</i> STARAC, A., Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji, <i>doktorska disertacija Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. GIUNIO, K., Svećenici i svećeničke organizacije u rimskoj provinciji Dalmaciji DOWDEN, K., Religion and the Romans; BEKAVAC, S., Rimski religija i kultovi..., Zadar 2015</p>
7.	12. 4. 2018.	<p>7. VITEŠKI STALEŽ <i>Cursus honorum</i> sebnatora i vitezova (magistrature, <i>militiae</i>, pokuratele, prefektore)</p>	<p>GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, doktorska disertacija, 2002. DEVIJVER, The Equestrian Officers of the Roman Imperial Army KLODZINSKI, K., 2010. – Karol Klodzinski, Equestrian <i>cursus honorum</i> basing on the careers of two prominent officers od the Emperor Marcus Aurelius, <i>In tempore</i>, 4, 1-15. WILKES, J. J., 1970. – Equestrian Rank in Dalmatia under the Principate, <i>Adriatica praehistorica et antiqua</i>, Zagreb, 1970, 529–552).</p>

			<p>MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, 1942.</p> <p>SUIĆ, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, 2003.</p> <p>MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002.</p> <p>ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i></p> <p>HORVAT, M., <i>Rimsko pravo</i>, Zagreb, 1980;</p> <p>LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani</i></p> <p>MILIĆ, B., <i>Razvoj grada kroz stoljeća</i>, 1994.</p> <p>KAEHLER, H., <i>Rimsko Carstvo</i>, 1970.</p> <p>STARAC, A., <i>Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji, doktorska disertacija</i></p> <p><i>Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p> <p><i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p> <p>WILKES, J. J., <i>Wilkes, Dalmatia</i>, 1969.</p>
8.	26. 4.	<p>8. REPUBLIKA; PRINCIPAT; DOMINAT</p> <p>Karakteristike, upravna struktura, političke tendencije</p>	<p>F. de MARTINO, <i>Intorno all'origine della repubblica romana e delle magistrature</i>, ANRW I/1, 217-249.</p> <p>GRIMAL, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd 1968.</p> <p>POTTER DAVID, S., <i>A Companion to Roman Empire - Malden-Oxford-Carlton - 2006</i></p> <p><i>The Romans. From Village to Empire</i>, OUP, 2004</p> <p>LIBERATI A. M. –BOURBON, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb 2000.</p> <p>SHEPARD, <i>The Death of the Roman Republic</i>;</p> <p><i>Cambridge Ancient History</i>, VII.II, VIII i IX.)</p> <p>MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, 1942.</p> <p>MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002.</p> <p>CAMBI, N., <i>Dioklecijan. Vir prudens, moratus callide et subtilis ili inventor scelerum et machinator omnium malorum. Povijesne kontroverze i današnje dileme</i>, Književni krug Split - Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2016.</p> <p>KAEHLER, H., <i>Rimsko Carstvo</i>, 1970.</p> <p>ROMAC, A., <i>Rimsko pravo</i></p> <p>LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani</i></p> <p><i>Povijest</i>, 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007.</p> <p><i>Povijest</i>, 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka</p>

			Jutarnjeg lista, 2007.
9.	3. 5. 2018.	9. PROVINCIJE Podjela (konzularne i pretorske, senatorske i carske, prokuratorske), razvoj, upravna struktura (proconsul, propraetor, procurator, officium) Provincija Ilirik (kad se osniva, granice, podjela, uprava)	CAMBI, N. et al., <i>Antička baština na novčanicama</i> , (poglavlje Provincije) GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i> , doktorska disertacija, 2002. POTTER DAVID S - <i>A Companion to Roman Empire</i> - Malden-Oxford-Carlton – 2006. STARAC, A., <i>Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji I</i> , [poglavlja „Provincijalna uprava“ i „Istrija u principatu“, str. 17-106] Pula 1999; II, [poglavlja Liburnija u principatu“ i „Provincijalna uprava“, str. 21-74], Pula 2000. MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i> , 2002. LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani Povijest</i> , 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. WILKES, J. J., <i>Dalmatia</i> , 1969.
10.	10. 5. 2018.	10. LEGIJA Legija (republikanska, carska - zapovjedna struktura legije, njezin ustroj) Važnije legije u provinciji Dalmaciji i Panoniji (XI. i VII Claudia Pia fidelis, IIIIFF, VIII Augusta, I i II adiutrix, XV Apollinaris, XIII i XIII Gemina...)	CONOLLY, P., <i>Rimska vojska</i> , 1990. ROMEĆ - <i>Rimska vojna oprema na tlu Hrvatske – katalog</i> GOLDSWORTHY A - <i>The Complete Roman Army</i> - London 2003 LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani Povijest</i> , 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. WILKES, J. J., <i>Dalmatia</i> , 1969.
11.	17. 5. 2018.	11. AUKSILIJARNE POSTROJBE – COHORS, ALA <i>Kohorta</i> (ustroj, zapovjedna struktura, personalni status vojnika, vrste kohorti, važnije kohorte kod nas) <i>Ala</i> (konjaništvo, ustroj, zapovjedna struktura, personalni status vojnika, vrste ala, važnije ale u Iliriku)	BISHOP M C - COULSTON J C N - <i>Roman Military Equipment</i> - London 1993. ROMEĆ - <i>Rimska vojna oprema na tlu Hrvatske – katalog</i> GOLDSWORTHY A - <i>The Complete Roman Army</i> , London 2003 CONOLLY, P., <i>Rimska vojska</i> , 1990. LISIČAR, P., <i>Grci i Rimljani Povijest</i> , 3, Helenizam i rimska Republika, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. <i>Povijest</i> , 4, Rimsko Carstvo, Biblioteka Jutarnjeg lista, 2007. WILKES, J. J., <i>Dalmatia</i> , 1969.
12.	24. 5. 2018.	12. Novac Republike i Principata Početak kovanja, nominale (as, denarius, aureus, antoninianus...),	KOS, P., <i>Kos, Leksikon antičke numizmatike</i> KOS, P., <i>Denarništvo v antiki na</i>

		standardi, Augustove reforme, inflacija, devalvacija	<p><i>slovenskem</i> Banking and Business in the Roman World BABELON, J., <i>Antička numizmatika</i>, 1970. MIMICA, B., <i>Numizmatika na povijesnom tlu Hrvatske</i>, 1992. POTTER DAVID, S., <i>A Companion to Roman Empire - Malden-Oxford-Carlton</i> – 2006.</p>
13.	31. 5. 2018.	13. Novac dominata Dioklecijanove reforme, maksimacija cijena, standardi, nominale, inflacija, kovnice novca Dioklecijanove novčane i ekonomske reforme Kovnice Carstva (Ilirik: Siscia, Sirmium...)	<p>KOS, P., <i>Kos, Leksikon antičke numizmatike</i> KOS, P., <i>Denarništvo v antiki na slovenskem</i> Banking and Business in the Roman World BABELON, J., <i>Antička numizmatika</i>, 1970. MIMICA, B., <i>Numizmatika na povijesnom tlu Hrvatske</i>, 1992. POTTER DAVID, S., <i>A Companion to Roman Empire - Malden-Oxford-Carlton</i> – 2006. MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, 1942. KAEHLER, H., <i>Rimsko Carstvo</i>, 1970. STARAC, A., <i>Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji, doktorska disertacija</i></p>
14.	7. 6.	14. RIMSKI KALENDAR Astronomski kalendar, civilna godina, mjeseci, ključni dani, karakter dana, festivali, predjulijanski kalendar i Cezarove reforme. Konzulski fasti.	<p>FEENEY, D., <i>Caesar's calendar</i> MILIĆEVIĆ, M., <i>Rimski kalendar</i>, 1990. MUSIĆ, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, 1942. MATIJAŠIĆ, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, 2002.</p>

Nastavnik: